

VYDÁVA VYDAVATELSTVO
PRIVATPRESS, s. r. o.

CENA 0,35 €
ČÍSLO 7220

9. OKTÓBER 2019
STREDA
Meniny má Dionýz

PREŠOVSKÝ

VEČERNÍK

ZALOŽENÉ V ROKU 1990
ROČNÍK 30



PRVÝ NEZÁVISLÝ SÚKROMNÝ DENNÍK NA SLOVENSKU

BRUTUS: PREŠOV DOSTAL DVE ANTICENY

4. strana

KTO BUDE ROBIŤ PROJEKTY PRE MESTO?

3. strana

Diplomatom
ukázali zvyky
kraja 2

Chcú zastaviť
lov vlka 5

Basketbalisti
dostali
nakladačku 15

ČÍTANIE PRE AKTÍVNYCH
SENIOROV Život naplno 7 - 10

f PresovskyVecernik

TEL: 0917 946 402
MAIL: spravodajstvo@povecernik.sk

Prešovský kraj sa prezentoval pred diplomatmi z celého sveta ZVYKY A CHUTE KRAJA VO VIEDENSKOM HOFBURGSKOM PALÁCI

(pv) - Prešovský samosprávny kraj sa minulý týždeň prezentoval v priestoroch Hofburgského paláca vo Viedni. Stalo sa tak v rámci iniciatívy slovenského predsedníctva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE). Podujatie bolo prvým zo série aktivít s cieľom predstaviť regióny Slovenska 57 účastníckym štátom OBSE. Priestor na prezentáciu dostali všetky slovenské samosprávne kraje, prešovský región bol prvým.

„Som rád, že Prešovský samosprávny kraj odštartoval refazet jesenných podujatí v Hofburgu a pripravil svoju prezentáciu viac než dôstojne. Do Viedne priniesol skvelú atmosféru, priblížil vlastnú regionálnu kultúru, tradičnú kuchyňu a zvyky, ako aj predstavil zaujímavosti a atrakcie v rámci cestovného ruchu,“ uviedol na stretnutí veľvyslanec a stály predstaviteľ Slovenskej republiky pri Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) Radomír Boháč. Ten podujatie otváral spolu s predsedom PSK Milanom Majerským a generálnym tajomníkom OBSE Thomasom Gremingerom, ktorý ocenil krásy najľudnatejšieho a na prírodné či historické pamiatky bohatého kraja aj vo svojom prihovore.

Viedenčania spoznávali náš región

„Mnohí kolegovia i ja osobne sme mali už výhradnú príležitosť spoznať tento kraj osobne

počas neformálnej ministerskej rady, ktorú zorganizovalo predsedníctvo v krásnych Vysokých Tatrách. Prešovský kraj však môže ponúknuť oveľa viac, región je známy vzácnym kultúrnym dedičstvom a pamiatkami zapísanými do zoznamu UNESCO. Som nadšený, že som tu dnes na prezentácii tohto kúta Slovenska,“ povedal T. Greminger pred takmer 400 návštevníkmi podujatia.

Hostia mali možnosť spoznať kraj cez prezentačné video Ne-



chajte sa zviazať z dielne Krajskej organizácie cestovného ruchu Severovýchod Slovenska a vý-

stavu zo súťaže Choď a foť - Najkrajšie zábery Prešovského kraja. Na návštevníkov čakal aj prehľad zaujímavostí a atrakcií kraja, ako aj gastroprezentácia, o ktorú sa excelentne postarala SOŠ gastronómie a služieb v Prešove. Hudobný sprievod podujatia zabezpečoval hrou na tradičné i netradičné hudobné nástroje inštrumentalista Michal Smetanka.



„Bola to úžasná príležitosť prezentovať náš región na tak významnej pôde, v tak významnej inštitúcii. Veľmi si vážime, že môžeme prispieť k reprezentácii Slovenska v čase, keď sme predsedajúcou krajinou OBSE, ktorá má nezastupiteľnú úlohu v budovaní bezpečia, stability a porozumenia medzi národmi. Verím, že exkurzia po našom regióne, ktorú sme vo Viedni pripravili, bude pozvánkou pre ďalšiu návštevu a spoznávanie kraja ľudí z celého sveta,“ dodal predseda PSK Milan Majerský.



MESTO UŽ VRAJ NEPOTREBUJE AGENTÚRU REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Mesto je aktuálne členom v 16 združeníach. Na septembrovom zastupiteľstve poslanci schválili vstup do ďalšieho občianskeho združenia. Je ním OZ Smart Cities klub a ročný členský príspevok je 1 500 eur. Ide o nepolitickú, záujmovú organizáciu s vlastnou právnou subjektivitou. Ich cieľom je rôznymi aktivitami prispieť k zvýšeniu kvality života v mestách s využitím smart organizačných riešení a technologických postupov. Mimochodom, členstvo vo všetkých organizáciách mesto ročne na členských poplatkoch stojí vyše 79-tisíc eur. Padol návrh zrušiť členstvo v Agentúre regionálneho rozvoja prešovskej župy.

Viceprimátor Vladimír Felbaba na zastupiteľstve v diskusii hovoril o výhodách vstupu do združenia Smart Cities klubu a vyslovil presvedčenie, že spolupráca bude mať pre Prešov význam. Poslanec František Olha poznamenal, že sa z takých aktivít teší, ale zároveň očakáva konkrétne výstupy. Naznačil tak, že mu chýbajú reálne aktivity súvisiace s členstvom v iných združeníach. Členstvo v nich považuje za formálne.

Vstup do Smart Cities klubu prešiel v zastupiteľstve hladko, ale na mestskej rade to vyzeralo trochu inak. Tam bol šéfom kancelárie primátorky Adriánom Kubom predložený rozšírený materiál, ktorý si vyžiadala poslankyňa Svetlana Pavlovičová. Chcela ho najmä preto, aby diskutovali o tom, aké výhody z členstva vyplynuli pre mesto. Diskusia bola miestami napätá, ale najviac pri návrhu na zrušenie členstva v Agentúre regionálneho rozvoja (ARR) PSK. Časť členov mestskej rady bola proti, preto uznesenie napokon neprijali a návrh sa nedostal na mestské zastupiteľstvo. Zatiaľ.

Návrh šéfa kancelárie primátorky

Adrián Kuba pri predkladaní informatívnej správy zdôraznil, že zrušenie členstva v ARR PSK je odporúčaním primátorky Andrey Turčanovej. Zastupiteľstvo schválilo vstup do združenia v januári 2016 s tým, že členský príspevok bude 35-tisíc eur. O rok neskôr



Adrián Kuba



Primátorka A. Turčanová a viceprimátor V. Felbaba.

Členský príspevok chcú využiť inak a spolupracovať s externistami. Vstúpili do OZ Smart Cities klub

bolo schválené navýšenie príspevku o 20-tisíc eur s členstvom na dobu neurčitú. Rozsah činností, ktoré zabezpečovala ARR PSK pre mesto Prešov, bol pre každý projekt vyšpecifikovaný samostatne. „Je potrebné konštatovať, že mesto Prešov spolupracovalo s ARR PSK prioritne v dvoch oblastiach a to v oblasti prípravy a spracovania Žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ŽoNFP) - podanie ŽoNFP so všetkými potrebnými náležitostiami procesovali zamestnanci mesta Prešov. Ďalej v oblasti verejného obstarávania, ale túto problematiku v rámci ARR PSK zastrešoval len jeden pracovník, ktorý bol pracovne extrémne vyťažovaný, čo sa prejavovalo časovými prieťahmi pri odstupovaní a kompletizovaní dokumentácie k procesu verejného obstarávania pre mesto Prešov a ich následnom odstupovaní na kontrolu príslušným riadiacim orgánom,“ uvádza sa v informatívnej správe.

Čo urobila pre mesto agentúra?

V období od podpisu Rámcovej zmluvy o poskytovaní konzultačných a poradenských služieb ARR PSK spracovala pre mesto Prešov

celkom 30 ŽoNFP. Z uvedeného počtu projektov bolo schválených celkom 19 ŽoNFP (63 % úspešnosť), z toho 2 projekty boli zrealizované, 4 sú v realizácii a 13 projektov je pred realizáciou. „Je preukázateľné, že v najbližšom období bude Oddelenie riadenia projektov pri MsÚ Prešov potrebovať prioritne personálne kapacity na implementáciu projektov tak, aby nedochádzalo k výrazným časovým prieťahom pri realizácii projektov. Zároveň je potrebné konštatovať, že spolupráca s ARR PSK bola v predchádzajúcom období prioritne zameraná na písanie ŽoNFP v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) a Operačného programu Kvalita životného prostredia (OP KŽP). V súčasnosti sú alokácie v rámci IROP vyčerpané a aj napriek predpokladu, že v III.Q 2019 by malo dôjsť k realkácii zdrojov v rámci IROP, je reálny predpoklad, že mesto Prešov už nebude ŽoNFP spracovávať až v takom objeme, ako v roku 2016 - 2019. Obdobne je to aj vo väzbe na OP KŽP (v zriaďovateľskej pôsobnosti, resp. vo vlastníctve mesta Prešov v súčasnosti nie sú také objekty, ktoré by spĺňali kritéria výziev v rámci OP KŽP, riešenie zelenej infraštruktúry

je pre mesto taktiež nerelevantné, nakoľko je mesto oprávnené v rámci IROP),“ zdôvodňuje správa, čo má byť argumentom na to, prečo už mesto agentúru nepotrebuje. Spolupráca vraj už nebude v nasledujúcom období taká intenzívna. „V kontexte uvedených skutočností sa ako efektívnejšie javí uvedené zdroje využiť na posilnenie personálnych kapacít Oddelenia riadenia projektov pri MsÚ Prešov (minimálne formou záväzkov na dobu určitú - počas implementácie projektov), resp. na náklady vo väzbe na spracovanie ŽoNFP s tým, že úhrada bude realizovaná vo väzbe na konkrétnu ŽoNFP a nie formou ročného paušálneho príspevku,“ znie návrh z kancelárie primátorky.

Na prvý pohľad sa zdá, že je to rozumný nápad, ale otázkou je, či má mesto v zálohe také personálne kapacity a skúsených ľudí, aby dokázali pripraviť a presadiť projekty včas a kvalitne.

Realita potvrdzuje, že veľké mestské projekty stále narážajú na nečakané problémy. Príkladom je zimný aj futbalový štadión, cykloželeznica, útulok pre zvieratá a ďalšie. Úrad, ale aj zhotoviteľia sa často odvolávajú na nedostatok spracovaných projektov, čo je údajne dôvodom na to, že procesy dokončovania stavieb či kolaudácia sa zdržiavajú. Niektorí poslanci tiež kriticky hodnotia situáciu a prípravu projektov. Hovorí, že problémy radnica rieši až keď nastanú, teda na konci, nie na začiatku a to je chyba.

Anna Košuthová
Foto: Viktor Zamborský

PREŠOV DOSTAL HNEĎ DVE ANTICENY BRUTUS

(ako) - Verejnosť nominovala v roku 2019 celkovo 35 diel podpriemernej kvality, z ktorých medzinárodná porota vybrala desať nominácií a z nich jedného absolútneho víťaza. Druhým ročníkom sa porota zároveň uzniesla na udelení špeciálneho ocenenia v kategórii: Gól do vlastnej brány. BRUTUS chce pomenovávať podpriemernosť v slovenskej architektúre a mestskom rozvoji. Zmyslom konštruktívnej kritiky nemá byť kritika samotná, ale humorom odľahčené hľadanie riešení v diskusii. BRUTUS sa preto neznižuje na vynášanie súdov nad individuálnymi dilemami estetiky, ale hľadá poučenie z krízy. Čo nás v oblasti architektúry a stavebnej kultúry od tohto roku obťažuje, že máme chuť vysloviť „to je ale BRUTUS“?

No a hneď na prvom mieste je podľa poroty Prešov a jeho predstaničná architektúra alebo návrh starých dobrých čias konskej železnice. BRUTUS nominácia patrí rekonštrukcii námestia pred stanicou v Prešove. „Narážka na prezývku Prešovčanov Koňare s použitím generickú fotosteny je trochu „in your face“, nehovoriac o tradične neladiacich, dizajnerských detailoch. BRUTUS je, že obskúrna vizoška v tomto prípade naozaj neklamala a tak veľká doslovne konina naozaj získala svoju hmotnú podobu,“ hovorí porota. Takže,



BRUTUS od ľudí zvonku, lenže domáci vedia, že predstaničný priestor má aj ďalšie problémy. Napríklad neriešiteľný problém zatekania vody do vynoveného podchodu. Trvá roky a ani rekonštrukcia nepomohla. Robotníci tam „údajne dočasne“ namontovali odkvapové rúry, zakryli ich sadrokartónom a voda naďalej tečie, ale už nie na zem, ale do odpadu v okolitých prevádzkach. To je vraj riešenie. Nehovoriac o tom, že nástupné plochy na zastávkach MHD fungujú od odovzdania stavby len niekoľko týždňov, ale už je na nich špina a podobne je to aj na eskalátoroch pri vstupe na železničnú stanicu. Podľa odbornej poroty si mesto Prešov zaslúži aj druhú nomináciu za poriadnu koninu a teda za zrušenie Útvaru hlavného architekta mesta.

Kde je ešte BRUTUS?

Ďalšieho BRUTUSA získal Polyfunkčný objekt Apollo 1, Bratislava, ktorý nebol funkčný ani 15 rokov. Má sa zbúrať a podľa developera bude vstupnou bránou do štvrte Nové Nivy. Anticenu si vyslúžil aj objekt Proxenta Residence v Bra-

slave. Táto developerská novinka získala najviac hlasov a už počas krátkej existencie si vyslúžilo prezývku „Zebria riť“. Istropolis Bratislava zase získava BRUTUSA najmä preto, lebo verejnosť ani architekti do dnešného dňa nepoznajú zámer nového majiteľa a sú iba marketingovo manipulovaní tlačovými správami o „invenčnom urbanistickom riešení“ o „veľkej konkurencii vysokého kalibru“ alebo „výzvach tejto dôležitej lokality“. Nemocnici Rázsochy udelili tiež anticenu. Vyčítajú jej porušenie zákonom danej povinnosti použiť pre tento typ zákazky inštitút súťaže návrhov. Ministerstvo zdravotníctva spojilo zákazky s dvomi logicky oddeliteľnými plneniami. V jednom celku obstaráva samotný projekt nemocnice a teda jeho podobu spoločne s iným neprojektovým poradenstvom. Je preto dôvod sa obávať, čo za BRUTUS z toho vylezie. Hradná cukráreň v Liptovskom Trnenci je vo výsledku absenciou zohľadnenia kontextu krajiny a prostredia alebo iným slovom nadpráca bez kontextu. Neidentifikovateľný drevený objekt pod mostom SNP v Bra-

tlave, čo je stále nevyriešený problém Bratislavy a napriek kritike ostáva aj po roku a pol na svojom mieste. Absolútnym víťazom sa stal Hotel Park Inn Danube. V tohtoročnej ankete preto správne zarezoval tento hotel v centre hlavného mesta a jeho posledná prestavba, ktorej sa podarilo počas svojej krátkej existencie zanechať fascinujúco zlý dojem a nevyzerá, že by sa situácia najbližšiu dekádu mala zmeniť. Cenu Gól do vlastnej brány získali architekti Tomáš Šebo a Igor Lichý, ktorí svoj nesúhlas s podmienkami a vyhodnotením súťaže na nový Campus VŠVU dotiahli až na Úrad pre verejné obstarávanie, čím spôsobili projektu nemalé obštrukcie a zaviedli nebývalý precedens.

Čo sleduje BRUTUS?

BRUTUS cielene sleduje počiny v oblasti verejných stavieb, predovšetkým investícií z verejných zdrojov. Sleduje procesy stavebnej činnosti a mestského rozvoja vo verejnej správe a samospráve, verejné priestranstvá a stav uvažovania o verejnom priestore. Tiež rekonštrukcie, obnovu a adaptáciu budov najmä v oblasti stavebných počínov na kultúrnom dedičstve pri výzvach dneška ako je i fragmentácia moci, či klimatická zmena. BRUTUS sa zaujíma o krajinu, jej urbanizmus a infraštruktúru a veľké projekty. Pozoruje problematiké spoločenské kontexty, dotýkajúce sa verejného priestoru, bývania a rozvoja životného prostredia miest. Poslaním anticeny BRUTUS je zvýšiť informovanosť verejnosti o práci architektov a architektiek, urbanistov a urbanistiek v spoločnosti, o význame a vplyve tejto profesie v celej šírke.

Foto: www

Máte problém a nevíete si s ním rady? Zažili ste situáciu, o ktorej by mali vedieť aj ostatní čitatelia? Napíšte nám!

Radi vám pomôžeme, oslovíme odborníkov a váš problém vyriešime. Pište nám svoje názory, postrehy a sťažnosti. Večerník je tu pre vás!



Prešovský večerník



0917 946 402



spravodajstvo@povecernik.sk

SIGNATÁRI MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ VYZVALI MINISTROV NA OKAMŽITÉ ZASTAVENIE LOVU VLKA

(pv) - Otvorenú výzvu na zastavenie lovu vlka zaslalo začiatkom októbra ministerke pôdohospodárstva a ministrovi životného prostredia 28 mimovládnych organizácií. Žiadajú okamžité zastavenie lovu vlka a určenie nulovej kvóty pre jeho lov v nastávajúcej poľovnej sezóne. Touto výzvou žiadajú organizácie i zaradenie vlka medzi celoročne chránené živočíchy a prepracovanie programu starostlivosti o vlka.

Ako uviedla mediálna zástupkyňa organizácií, vlk má nezastupiteľnú úlohu pri tlení šírenia nebezpečného infekčného moru diviakov a domácich ošipaných, ktorý môže spôsobiť nemalé hospodárske škody. Prvé prípady afrického moru už boli na Slovensku diagnostikované v chovoch domácich ošipaných i v populácii

diviakov. Pripomenula tiež, že napriek nenahraditeľnej úlohe vlka v prírode a jeho význame pri znižovaní strát v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve bolo na Slovensku od roku 2000 legálne ulovených viac ako 1760 vlkov a ďalší boli zabití pytlíkmi.

Foto: J. Tesák



Otvorená výzva na zastavenie lovu vlka na Slovensku

Vážená pani ministerka Gabriela Matečná, vážený pán minister László Sólymos,

dňa 25. júla 2019 bol na Slovensku diagnostikovaný prvý prípad afrického moru ošipaných (AMO), nebezpečného vírusového ochorenia domácich ošipaných a diviakov. Z dôvodu zabránenia šírenia AMO v populácii diviakov a predchádzania vážnym hospodárskym škodám v chovoch ošipaných Vás týmto žiadame o okamžité zastavenie lovu vlka dravého a určenie nulovej kvóty pre jeho lov v nastávajúcej poľovnej sezóne.

Mimovládni ochranári ako aj odborníci a vedci dlhodobo upozorňujú, že v súvislosti s úlohou vlkov pri udržiavaní funkčnosti lesných aj nelesných ekosystémov a ich pozitívnym vplyvom na zdravie populácií kopytníkov, ako aj z dôvodu vysokých škôd, ktoré spôsobujú kopytníky v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, je potrebné zaviesť celoročnú ochranu vlka na Slovensku. Nie je to teda iba hrozba rozšírenia AMO, ale aj množstvo ďalších dôvodov v prospech ochrany vlka, ktoré dnes dosta-

točne nezohľadňuje ani Program starostlivosti o vlka. V ďalších krokoch preto žiadame prepracovanie Programu starostlivosti o vlka a zaradenie vlka medzi celoročne chránené živočíchy.

Z hľadiska tlenia šírenia AMO je potrebné čím skôr zlikvidovať choré a uhynuté diviaky, čo prirodzeným spôsobom dokážu zabezpečiť práve vlky. Tie lovia hlavne mláďatá, chorú a oslabenú zver a zároveň vyhľadávajú a likvidujú aj uhynutú zver. Dokážu tak účinne tmiť a brániť šíreniu nákazy. Samy pritom aktívnym prenášačom ochorenia nie sú. Poukazujeme na skúsenosti zo Slovenska s podobným nebezpečným vírusovým ochorením, a to klasickým morom ošipaných (KMO). Ochorenie KMO u diviakov v 93 % prípadov prepuklo v lokalitách, v ktorých vlky trvalo nežijú. Zvyšných 7 % lokalít s trvalým výskytom vlkov bolo zanedbateľných, keďže ohniská nákazy rýchlo zanikli a ochorenie sa v ich okolí nerozširovalo (na rozdiel od územia bez vlkov).

Podľa oficiálnych štatistík užívateľia poľovných revírov nedokázali lovom znížiť početnosť diviakov 2. Ako upozornila Štátna veterinárna a potravinová správa SR 3, poľovníci neprispeli podľa jej požiadaviek ani k monitorovaniu šírenia ochorenia (nedodávali vzorky uhynutých diviakov) a likvidácii ohnísk v prírode.

Vlk je na medzinárodnej úrovni chráneným živočíchom 4, napriek tomu je ho možné na Slovensku loviť 5. Od roku 2000 poľovníci na Slovensku v rámci legálnych možností usmrtili viac ako 1 760 vlkov. Lov vlkov pritom negatívne zasahuje do celej jeho populácie a môže ovplyvniť zloženie a následne i správanie vlčích svoriek, s vplyvom na spôsob lovu a výber potenciálnej koristi. Čiastočná územná ochrana počas poľovnej sezóny nedokáže zabrániť usmrčovaniu vlkov, ktorých teritóriá presahujú hranice chránených území.

Problémom je tiež nelegálny lov, ktorý negatívne ovplyvňuje rozširovanie vlkov mimo súčasný areál ich trvalého výskytu a stabilizáciu vlčích rodín.

Populácia vlka pozitívne vplyva na diverzitu a produktivitu ekosystémov, zvlášť na vegetáciu a obnovu lesa. Vlky nedovoľujú kopytníkom zhromažďovať sa vo veľkých čriedach na malej ploche, čím znižujú poškodenia lesných porastov v hospodárskych lesoch, a teda znižujú aj náklady na ich ochranu a obnovu.

Škody, ktoré spôsobujú tým, že lovia divožijúce a občas aj hospodárske zvieratá 6, sú pritom zanedbateľné v porovnaní so škodami, ktoré spôsobujú kopytníky v lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve a tiež so škodami, ktoré môže spôsobiť masový úhyn, resp. usmrčovanie zvierat z dôvodu AMO, resp. KMO.

Zastavenie lovu vlkov a zavedenie ich úplnej a dôslednej ochrany na celom území Slovenska zvýši pozitívny vplyv vlkov na zdravotný stav diviakov a jeleňov, prirodzeným spôsobom prispeje k likvidácii prírodných ohnísk moru v populácii diviakov a tiež k predchádzaniu hospodárskych škôd.

YOUTUBER MOON SPÔSOBIL V KND-ČKU EUFÓRIU

Silné emócie a euforické stavy prežili deti z prešovského Klubu nadaných detí. Hviezdu kanálu YouTube mohli vidieť, zažiť a počuť naživo. Medzi svojich talentovaných fanúšikov prišiel aj s ochrankou. MOON prezradil čosi o sebe, o žiackych rokoch i o svojej závratnej kariére. Aj v jeho prípade platí, že začiatky boli veľmi ťažké.

Na začiatku bol Minecraft

Keď s YouTubom začínal, bol ešte žiakom základnej školy. Z telesnej výchovy mal paradoxne najradšej beh. A keďže do telocviku bol zaradzovaný málo, telocvik veľmi neobluboval. Na ZŠ-ke sa pod ochranou Windowsu XP 2009/2010 stretol s Minecraftom. Hra sa mu veľmi zapáčila a stačil mu vizuálny kontakt, aby sa ju naučil hrať. Začal sledovať youtuberov, a to nielen videá, ale

aj spôsob, akým tvoria. Teda ich choreografiu a strih. V tom čase mohol byť na internete len hodinu denne. Svetlo sveta uzrel jeho prvý klip.

V súboji s umením zvíťazil YouTube

Všestranne nadaný mladík okúsil hru na klavíri aj na husliach. Husle „trápil“ dokonca plných desať rokov. Medzi osobné úspechy považuje aj moment, keď sa na-



Bez charakteru a jazyka to nejde

učil povedať „r“. Začiatkom roku 2016 natočil prvý minecraftový film. Usporiadal nábor hercov a začali nakrúcať. S kamarátmi potom založili StudioMoonTV.

Známy YouTuber sa aj v Klube nadaných detí prihlásil k hnutiu, ktoré hlása, že prvoradé je plnenie si školských povinností. Že veľmi dôležité a záslužné je nepodvádzať a neklamať rodičov a do života sa dobre zide nielen cudzí, ale aj materinský jazyk. MOON povzbudil deti, aby išli za svojimi snami, aj keby boli pred nimi neviem aké prekážky. Človek sa každým jedným nárazom stáva silnejší a odvážnejší. MOON zanechal v Klube nadaných detí silnú stopu a spôsobil ošiaľ. Pred školou, ktorá je domovským stánkom nadaných, ho už čakali ďalší fanúšikovia z iných základných škôl.

Sníval o stovke, dnes sú ich stotisíce

Na začiatku mal MOON túžbu pre svoj kanál získať sto odberateľov. Spočiatku ich bolo len 20. K tomu sa pridali kritické komentáre. Pustil sa do spolupráce s ďalšími youtuberami, počet jeho odberateľov stúpil na stovku, potom na tisícku. Dnes je ich vyše 400 tisíc. Za 100 000 odberateľov získal tzv. youtube button. Podľa MOONa ho YouTube naučil zodpovednosti za svoje konanie. S veľkou slávou a vplyvom totiž, podľa neho, prichádza aj veľká zodpovednosť.

Mgr. Dušan Guman
Foto: Mgr. Ľuboš Lukáč



GLOBALSTAV s.r.o.
PREŠOV
Container

spoločnosť zaoberajúca sa výrobou kontajnerov:

- Skladové kontajnery
- Abroll kontajnery
- Muldy
- Ocelové palety
- Výklopné nádoby
- Zberné nádoby na olej



Globstav container, s.r.o.
Pionierska 22, 080 05 Prešov

tel:+421 51 7580040-45
fax:+421 51 7580046
mail:globstav@globstav.sk

www.globstav.sk

ŽIVOT NAPLNO

Čítanie pre aktívnych seniorov

SPOZNALI BIBLICKÚ ZÁHRADU

Senior by sa nemal uzatvárať sám do seba, nemal by zostať medzi štyrmi múrmi svojho bytu či domu a neraz len sedieť len tak za oknom. Mal by mať množstvo zmysluplných aktivít.

Aktívny senior vie ten svoj „dôchodcovský čas“ rozumne rozdeliť. Aj vzhľadom k tomu, že mnohé pracovné činnosti už neurobí tak rýchlo ako kedysi. Aktívny dôchodca má mať vymedzený čas tak pre seba, svoje záujmy a záľuby a čas pre svoju rodinu, pre svoje milované vnúčatá.

Ale má mať aj čas na primerané športové vyžitie, na pohyb, turistiku. Taktiež na bohatý spoločensko-kultúrny život.

Aktívny senior má svoj typický pozdrav: „Ahoj, utekám, nemám čas.“ Nie je to na zasmieť, má to svoju logiku i hlboký obsah.



Vždy v ňom je čas na prácu v záhradke, domáce práce, na stretnutie v klube s priateľmi, či na spoločný rodinný výlet. Preto aj v seniorských organizáciách a organizáciách Slovenského zväzu záhradkárov sa nájdu ľudia, funkcionári, ktorí vedú zorganizovať peknú akciu za poznaním i spoločensko-kultúrnym vyžitím.

Takou akciou do poľského Nawojowa na Agropromocju - agrovýstavu so zastavením sa v neďalekej Muszyne - v Biblickej záhrade - Ogród Biblijny, ktorý spoločne zorganizovali V. MsO JDS Prešov - Staré mesto a ZO SZZ v Luboticiach.

Vystavené exponáty spojené s predajom, ale najmä široký sortiment ovocných stromčekov, drobného ovocia, dekoratívnych stromov, cibuľovín, skalničiek, ruží, izbových kvetov lákali nás pred každým stánkom. A k tomu

ochutnávka domácich i miestnych gurmánskych špecialít, pekárenských výrobkov, domáceho chleba, džusov, ovocných nápojov, i cukrárenských výrobkov, medu atď. lákali nielen zastaviť sa, ale aj ochutnať dobroty a nakúpiť si ich.

Zastavenie v Muszyne zasa naplnilo naše duchovno. Bol čas premýšľať. Kto sme a kde smerujeme. Obidve zastavenia v blízkom poľskom vojvodstve mali svoje čaro, nikto sa neponáhľal domov.

Nielenže sa tu stretli mnohí starí známi, ale nadviazali sa nové priateľstvá. Ich spoločným vyjadrením bolo, že sa budeme stretávať častejšie a zorganizujem ďalšie stretnutia.

Milan Korkobec
V. MsO JDS Prešov a
ZO SZZ Lubotice
Foto: Marta Maskalíková

ELEKTRONICKÁ KOMUNIKÁCIA STRPČUJE SENIOROM ŽIVOT. SÚ DISKRIMINOVANÍ

Potrebuje ísť k lekárovi? Objednajte sa cez internet. Potrebuje nájsť nejaké informácie z mesta, nájsť na „webke“ žiadosť či formulár? Pre niekoho niekoľko minútová záležitosť, pre iných, zvlášť pre tých starších, hotová pohroma. Práve aj na to poukazuje projekt „Striebro spoločnosti a studňa múdrosti“, ktorý realizuje od apríla 2019 Prešovská rozvojová agentúra a ktorý ponúka seniorom pomocnú ruku práve pri zvládaní „zavádzania elektronizácie a digitalizácie vo verejnej správe pri komunikácii s občanmi“. O čo konkrétne ide a aké sú prvé skúsenosti jeho realizátorov, ponúka rozhovor s Ivetou Stromkovou, generálnou riaditeľkou.

Začnime otázkou, čo vás vlastne viedlo k vytvoreniu projektu.

- Odpoveď je jednoduchá. Nejak sa pozabudlo na tie skupiny občanov, a nie je ich málo – sú to občania so zdravotným obmedzením, mentálnym postihom, sociálnou situáciou, vekom, ktorí tempo elektronizácie nezvládnu ani za mesiac a ani za rok. Vekovo starší občania, samozrejme, nie všetci, naozaj v práci nepoužívali výpočtovú techniku a nepotrebovali ju ani teraz k svojmu životu. Preto teda naša spoločnosť začína s ich vylúčením (inklúziou) a diskrimináciou? Za pomerne krátky čas totiž, približne od roku 2015, prechádzajú všetky inštitúcie, s ktorými občania prichádzajú najčastejšie do kontaktu ako pošta, banka, nemocnica, lekár, okresný úrad, samospráva hlavne vo veľkých mestách, sociálna poisťovňa, daňový úrad, zdravotné poisťovne a iné na komunikáciu cez internet. Žiadosti a dokumenty zasielame len elektronicky alebo objednávanie sa na kontakt je tiež len elektronicky, cez web portál alebo mail. Projekt je teda zameraný na diskrimináciu seniorov a senioriek v našej spoločnosti, ktorí celý život vytvárali hodnoty a z ktorých my teraz profitujeme. Vyrábame im bariéry a obmedzujeme ich prístup k službám, zväčša verejným. Meníme doterajšie spôsoby práce a komunikácie s tým, že si neuvedomujeme často ich problémy súvisiace hlavne s vekom, ide o obmedzenia pohybové, zrakové, sluchové. Osobný kontakt zlepšuje informovanosť a porozumenie, zapájanie sa do spoločenských aktivít a odovzdávanie zažitých udalostí cez priamu komunikáciu s využívaním materinského jazyka.

Práve preto je v našom projekte venovaná pozornosť osobnému poradenstvu, zriadili sme tzv. E-Mobilnú poradňu pre seniorov

a seniorky, s ktorou „putujeme“ po celom okrese Prešova, hlavne po obciach, kde dlhodobo evidujeme vysoký počet osamelo žijúcich starších spoluobčanov. Kluby či denné stacionáre tam síce fungujú, ale horeuvedeným okruhom problémov sa v nich nikto nevenuje. Poskytujeme okrem sociálneho poradenstva, ktoré je smerované skôr k finančnému, rodinnému/vzťahovému poradenstvu aj právne a psychologické poradenstvo. Hlavnými okruhmi problémov sú nízke príjmy a vysoké náklady na údržbu domácnosti a svojich základných potrieb, vzťahy s rodinou na diaľku, osamelosť, vysporiadanie majetku, násilie v rodine a dlhodobé zdravotné problémy prechádzajúce často do psychických problémov.

Máte za sebou už niekoľko zaujímavých stretnutí - prednášok a workshopov. Aké poznanie vám priniesli? Čo najviac seniorov zaujímalo či trápilo?

- V máji sme zorganizovali úvodný seminár, kde sme ich informovali o spustení projektu, predstavili sme naše tri hlavné aktivity: Poradenstvo, Osvetu a informovanosť a Vzdelávací kurz a možnosti ich zapojenia. Nadviazali sme spoluprácu s vedením pobočky Jednoty dôchodcov Slovenska v Prešove, nakoľko má široké pokrytie v mestských častiach krajského mesta, aby informovali svojich členov. Následne sme sa vybrali do „terénu“ a realizovali skupinové poradenstvá s témami, ktoré sami priniesli na stretnutie. Vždy si prizývame aj odborníkov z inštitúcií a oblastí, ktoré by ich mohli zaujímať. Na stretnutiach sme mali zástupcu Sociálnej poisťovne, vedúceho odboru dôchodkového zabezpečenia - venoval sa téme odchodu do dôchodku, práca počas poberania dôchodku, objednávanie cez informačný sys-



tém ich web stránky, magistru farmácie, ktorá hovorila napríklad o správnom meraní tlaku, kombinácii liekov a výživových preparátov a čajov. Zaujímavé bolo stretnutie s koordinátorom z krajského poradenského centra prevencie proti kriminalite, hovoril o násilí páchané na starších osobách, upozornil na podvodníkov/šmejdog a spôsob ochrany pred nimi.

Spomínali ste individuálne poradenstvo.

- Pri týchto stretnutiach sa nám potvrdilo, že sme s naším projektom trafili do čierneho, seniori najviac využívajú individuálne poradenstvo, respektíve v malých skupinách s individuálnym prístupom napríklad pri práci s elektronickými zariadeniami (dotykový mobil, notebook, práca s prenosnými zariadeniami – diskety, USB, práca s internetom, práca s počítačom – písanie, komunikácia cez skype, ukladanie a otváranie súborov a pod.). Okrem toho prichádzajú s rodinnými problémami – nedostatok osobných kontaktov s deťmi, osamelosť, nevýhodné zmluvy hlavne s bankami a mobilnými operátormi, problém v komunikácii s bankou (posielanie výpisov poštou, realizácia prevodov v banke, platenie kartami a pod.).

Hovorili sme o tom, že mnohé inštitúcie zavádzajú elektronickú komunikáciu...

- Tu by som chcela poukázať naozaj na problém, ktorý na Slovensku nikto nerieši, ide o banky. Znižujú personálne obsadenie v pobočkách, obmedzujú a spoplatňujú osobné kontakty, využívajú len

elektronickú komunikáciu, nerešpektujú potreby určitej skupiny obyvateľstva, ktorej veľkosť nie je zanedbateľná, veď ide cca o 1/3 obyvateľstva. Zmluvy a formuláre sú písané drobným písmom, nezrozumiteľným bankovým jazykom a nedodržiavaním etického kódexu – úcty ku klientovi-zákazníkovi. V Nemecku napríklad zasiahla vláda, keď zistili, že sa občanom zhoršuje prístup k vlastným peniazom (likvidovanie pobočiek, nedostatok bankomatov v obytných zónach, obmedzovanie osobného kontaktu v banke, zvyšovanie poplatkov za operácie realizované osobným kontaktom, respektíve aj cez bankomaty). U nás sa nevieme dopátrať či máme ešte ombudsmanku alebo iného zástupcu v bankovej asociácii, ktorý by zastupoval práva občanov. Od 1.11.2019 zvyšujú všetky banky na Slovensku poplatky, respektíve zavádzajú nové, ktoré ale ohrozujú vlastné peniaze občana, vložené do banky. Predlžuje sa doba vypovedania, respektíve doba zrealizovania zmeny na základe požiadavky občana. Keď zmeny realizuje banka, tie sú zavedené okamžite. Starší občania boli postupne dotlačení hlavne Sociálnou poisťovňou a Poštou k tomu, že si museli zriadiť účet, na ktorý dostávajú dôchodok. Ten si teraz musia vyberať v banke a budú platiť poplatok za osobný výber hotovosti, nakoľko v mnohých obciach nemajú bankomaty.

Jednou z ambícií je pomoc seniorom. S akými problémami sa na vás obrátili?

- Spustili sme, na ich žiadosť, poradenstvo pri práci s elektronic-

kými médiami – majú neskutočnú vôľu naučiť sa používať dotykové mobily, aby mohli aspoň cez tieto média intenzívnejšie komunikovať s deťmi a vnukmi. Títo im chceli urobiť radosť, nakúpili posledné vychytávky, ale čas a trpezlivosť naučiť ich s nimi pracovať im už nezvyšili. Nakúpili sme dlhšie dotykové perá, ktoré sa im lepšie držia v ruke a cez nich lepšie ovládajú obrazovku. Postupne im vysvetľujeme záhadný svet piktogramov, skratiek a symbolov, ktoré sa nachádzajú na obrazovke a v menu. Učia sa porozumieť výrazom a údajom v zmluvách, aby si vedeli odkontrolovať, čo si vlastne platia a aby nemali obavy hlavne z prekročenia dát, ktoré majú na paušál. Sú naozaj stále obozretní čo sa týka finanč-

ných limitov a svojich možností. Možno by mohli zase na oplátku vzdelávať mladších ako sa nezadlžovať.

Majú záujem o prácu na facebooku, nakoľko tam môžu zdieľať so svojimi priateľmi spoločné zážitky a dohadovať aktivity a stretnutia. Potrebujú len vedieť poslať a sťahovať fotky, vyhľadávať zaujímavosti a podujatia vo svojom okolí a ako sa tam dostať.

Pracujeme s nimi aj na počítačových zručnostiach tak, že každý si donesie svoj notebook, aby vedel využívať a používať to, čo má doma. Sú im vysvetľované rôzne „hlášky“, ktoré sa objavujú počas práce s počítačom alebo počas „surfovania“ na internete a tak

isto sa učia pracovať hlavne s USB kľúčom. Učíme ich ako bezpečne pracovať s internetom a ako teda funguje elektronizácia verejnej správy v praxi - objednávanie k špecialistovi, na sociálnu poisťovňu, komunikácia z inštitúciami cez vyhľadávanie kontaktov a písanie mailov.

Každú stredu od 17. -19. hodiny realizujeme poradenstvo pre skupinu 3-4 občanov k týmto zariadeniam, treba sa ale vopred nahlásiť (info@prerag.sk).

Kto sa môže na vás obrátiť a ako?

- Projekt je so svojimi aktivitami zameraný na seniorov a seniorky vo veku 60+, ale nejakto nesledujeme, čiže „nelustrujeme“ de-

tailne vekovú hranicu. Nájdu nás v poradenskej kancelárii, ktorá sa nachádza v budove RPIC, mnohí to poznáme ako stará vojenská nemocnica, Raymanova 9 v Prešove, 1. poschodie, č. d. 213. Osobne určite každý pondelok a štvrtok od 9. do 17. hodiny, alebo na základe dohody cez horeuvedenú komunikáciu. Aj to je určitá forma učenia sa.

Na záver musím ale skonštatovať, že máme v Prešove nesmierne aktívnych a zaneprázdnených seniorov a seniorky. Neustále organizujú výlety, kultúrne a športové podujatia alebo si idú len tak poseďovať a podebatovať. Komunikácia cez mobily a mailiky ich nebaví.

Adriena Šmihulová



CHCETE ZOSTAŤ DUŠEVNE SVIEŽI? LÚŠTITE KRÍŽOVKY, HRAJTE SPOLOČENSKÉ HRY

V akom veku je človek starý? Hovorí sa, že každý z nás má tolko rokov, na koľko sa cíti. Ako si ale udržať duševnú sviežosť? Dajte na radu tých najpovolanejších lúštite krížovky, hrajte spoločenské hry.

Podľa jedného amerického výskumu možno mozgovú činnosť a pamäť výrazne zlepšiť zmenou životosprávy, hlavnými časťami ktorej sú zdravé stravovanie, pravidelný pohyb, používanie protistresových techník, respektíve cvičenia na rozvíjanie pamäti. Vedci už dávnejšie zistili, že stravovanie a pravidelný pohyb nezohrávajú úlohu iba pri zachovaní fyzického zdravia, ale rovnako významnú úlohu zohrávajú aj pri zachovaní mentálneho zdravia. Zároveň sledovali účinky pamäťových hier a protistresových techník. Dospeli k tomu názoru, že výrazne zvyšujú činnosť mozgu a kongenitívne funkcie. Začnite sa venovať lúšteniu krížoviek, čítajte knihy a hrajte spoločenské hry.

Počas výskumu po dobu dvoch týždňov sledovali účastníkov dodržiavajúcich zásady správ-

nej životosprávy. S cieľom trénovať mozog museli lúštiť krížovky a hrať iné pamäťové hry pravidelne každý deň. V záujme zachovania fyzického zdravia bola súčasťou programu každodenná prechádzka. Účastníci sa päťkrát denne stravovali, ale prijímali iba malé množstvo potravy, aby zabránili znižovaniu hladiny glukózy v krvi. Na uvoľnenie stresu účastníci pravidelne vykonávali relaxačné cvičenia. Je to dôležité aj preto, lebo účinkom stresu organizmus produkuje kortizóny, ktoré poškodzujú mozgové bunky a pamäť.

Ak chcete predísť Alzheimerovej chorobe, zaspievajte si, alebo si zahrajte šach. Duševná sviežosť znižuje riziko Alzheimerovej choroby až o dve tretiny. Mozgová aktivita oddaluje procesy vedúce k demencii a spomaľuje počiatočné štádium ochorenia. Duševná činnosť je veľmi dôležitá najmä u starých ľudí, kde je riziko Alzheimerovej choroby vysoké. „**My bez spevu si nevieme predstaviť naše stretnutia. Ideme na výlet a máme so sebou aj harmonikára. Súhlasím, spev nám dáva akúsi vnútornú sviežosť,**“ hovorí Mária Jenčová.

TIPY PRE LEPŠIU PAMÄŤ

Positívny postoj

Nehovorme: „Ja si to nezapamätám!“, „To nie je pre mňa!“, ale povedzme si: „Ja nie som o nič horší ako iní!“, „Ja to dokážem!“.

Koncentrácia

Vedome zamerajme pozornosť na podstatu. Čím sme sústredenejší, tým je naša pamäť lepšia. Rozložme si ciele na svoju energiu, nerozptyľujme sa množstvom informácií.

Asociácie

Všetko so všetkým súvisí. Pýtajme sa: „Čo mi táto situácia pripomína?“, „Kde som sa stretol s podobným človekom?“. Podobné otázky nám pomôžu pri spomínaní, ale aj pri zapamätávaní si nových informácií.

Selekcia

Nezafažujme si myseľ a pamäť priemernými, deprimujúcimi a zbytočnými myšlienkami a informáciami. Myslime kriticky a posudzujme, čo skutočne stojí za to pamätať si.

Intelektuálna zvedavosť

Čím máme viac vedomostí, tým bude ďalšie zapamätávanie si ľahšie a rýchlejšie. Informácie

vzájomne nadväzujú, nové doplnia staré.

Stres

Úzkosť, strach a depresia pri spievajú k poruchám pamäti. Zameriavajú pozornosť a všetku energiu na množstvo zbytočných detailov, zhoršujú schopnosť koncentrácie.

Emócie

Čím viac je informácia spojená so silnou emóciou, či už pozitívnu alebo negatívnu, tým lepšie sa vryje na dlhšiu dobu do pamäti.

Odpčinok

Uvoľnenie, odpočinok a dostatočný spánok umožňujú, aby si mozog oddýchol, prebúdzal sa svieži a myseľ sa naplnila energiou.

Okysličovanie

Fyzická a intelektuálna aktivita zvýši prietok krvi mozgovými cievami, čím si vytvárame optimálne podmienky pre činnosť pamäti.

Precvičovanie pamäti

Sledujme aktívne vedomostné súťaže, riešme krížovky a Sudoku, hrajme Scrabble a podobné hry.

POZOR NA TO, S KÝM KOMUNIKUJETE NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH!

V prvom rade si treba uvedomiť, že každá informácia, ktorú uvediete vo svojich profiloch, je prístupná aj pre potenciálnych páchatelov. To znamená, že keď uvediete svoju pravdivú adresu, telefónne číslo alebo iné osobné údaje, je veľmi jednoduché vás vyhľadať a tým sa stávajú ľahkou korisťou. Cieľom potenciálnych páchatelov je získať čo najviac informácií o možných obetiach. Na to využívajú najjednoduchšiu cestu, ktorou je práve internet.



Často sa stáva, že vo svojich profiloch mnohí z nás spomíname čo všetko vlastnime, priložíme k tomu fotografie, poprípade spomenieme, kedy nie sme doma. Nemusí ísť hneď o násilníka, ktorý ohrozí náš život a zdravie, ale môže sa stať, že nám vykradnú dom alebo byt.

Keďže nevieme, s kým v skutočnosti komunikujeme, pretože páchatelia často vystupujú pod falošnou identitou, môže sa stať, že sa stretne úplne s niekým iným ako sme očakávali. Preto sa odporúča nestretávať sa na odlahlých miestach, kde sa nesústredujú žiadni iní ľudia. Najmenej rizikové je sa stretnúť na verejnom mieste a neodchádzať s neznámou osobou na ním určené miesto.

Pred stretnutím si uvedomte všetky možné riziká, každá takáto neznáma osoba môže byť to-

tižto od zlodca, cez podvodníka, násilníka až po vraha.

Preventívne rady:

- Prezývku (nickname) si vytvorte takú, aby z nej nebolo na prvý pohľad jasné, koľko má užívateľ rokov alebo akého je pohlavia
- Neprikladajte si každého s kým si píšete medzi tzv. „priateľov“ – priatelia majú často krátky prístup ku všetkým informáciám, ktoré máte vo svojom profile
- Nedávajte na internet alebo cez mobil žiadne fotografie, vi-

deá, na ktorých ste v plavkách, v spodnej bielizni, máte odhalené časti tela alebo pôsobíte eroticky

- Nie je bezpečné dávať na internet alebo cez mobil svoje osobné údaje
- Páchatel sa najčastejšie snaží svoju obeť získať spoločnými záujmami, porozumením, pochopením problémov a podobne
- Pri zdieľaní akýchkoľvek súkromných informácií neznámej osobe, s ktorou ste sa zoznámili cez „chat“, buďte veľmi opatrní. Dokonca i zdanlivo nevinné informácie by mohli byť podvodníkmi použité proti vám
- Nevyplňujte svoj internetový profil, pokiaľ ste nútení vložiť do systému údaje, používajte fiktívne informácie
- Buďte opatrní pri čítaní s človekom, ktorý má nový profil. Novou identitou sa môže snažiť zakryť svoje predchádzajúce pôsobenie v čete, pri ktorom mu bol zrušený, zablokovaný účet alebo sa snaží vytvorením viacerých identít znásobiť šance pre získanie nových obetí

Ilustračné foto: www

EMOTIKONY – ako písať „smajlíky“

Hlavnou funkciou emotikonov je vyjadrenie emócií v texte. Kým predtým sme si museli vystačiť s tým, že naše emotikony zhruba vyzerajú ako tvárové gestá, dnes nám väčšina veľkých online služieb ponúka textové polia, ktoré vpísané emotikony automaticky transformujú v jediný grafický prvok.

Grafický prvok

Význam	Skratka
Úsmev	:) alebo :-)
Smútok	:(
Smiech	:D
Vyplazený jazyk	:P
Údiv	:O
Žmurknutie	;))
Plač	:(
Sklamanie	:/
Hnev	>:(
Zdesenie	:!
Nezáujem	:_
Nevinnosť	O:)
Nenápadný úsmev	=)
Frustrácia	>_<
Prekvapenie	O_O
Pusa	*_*

KLÁVESOVÉ SKRATKY VO WINDOWS

Pri správnom používaní môžu klávesové skratky značne urýchliť prácu v prostredí operačného systému Windows. Zoznam najpoužívanejších skratiek na internetové prehliadače, textové editory aj samotný systém Windows:

Skratka	Funkcia	Skratka	Funkcia
Ctrl + C	Kopírovať	Ctrl + šípka vpravo	Presunúť kurzor na začiatok ďalšieho slova
Ctrl + V	Vložiť	Ctrl + šípka dole	Presunúť kurzor na začiatok nasledujúceho odseku
Ctrl + X	Vyňať	Ctrl + šípka hore	Presunúť kurzor na začiatok predchádzajúceho odseku
Ctrl + Z	Vrátiť akciu späť	Ctrl + N	Nový
Ctrl + Y	Odčiniť posledné vrátenie akcie	Ctrl + F	Vyhľadať
Alt + Tab	Prepnúť medzi spustenými aplikáciami	Ctrl + S	Uložiť
Alt + F4	Ukončiť aktívnu aplikáciu	Ctrl + P	Tlačiť
F2	Premenovať	Ctrl + A	Označiť všetko
F3	Vyhľadať v Prieskumníkovi súborov	Alt + Shift	Prepnúť jazyk klávesnice
F5	Aktualizovať okno	Shift + Delete	Zmazať položku bez uloženia do koša
F6	Prechádzať prvky na obrazovke	Win	Otvoriť ponuku Štart
F11	Režim celej obrazovky (pre prehliadače)	Win + L	Uzamknúť počítač
Ctrl + šípka vľavo	Presunúť kurzor na začiatok predchádzajúceho slova	Win + D	Zobraziť či skryté plochu
		Win + E	Otvoriť Tento počítač

Pohrebne služby
mesta Prešov
...v smútku pri vás

NONSTOP LINKA 0918 698 213

AUTO-MOTO

/1900259/ Predám auto Škoda Octavia Combi 4x4, 1,9 TDI, 77 KW, biela farba, rok výroby 2005, prevodovka manuál 6-rýchlostná, kód motora BKC, najazdené 239 000 km, nová batéria, po výmene všetkých náplní. Cena 3 400 eur. Kontakt: 0919 194 212. Volať len vážny záujem!

KÚPA

/1900009/ Výkup parožia. Kontakt: 0904 834 937

PRENÁJOM

/1900252/ Prenajmem dlhodobu obchodné priestory v PO na Hlavnej ulici, vchod z chodníka, výmera 120 m². Kontakt: 0907 143 416

/1900265/ V Obchodnej verejnej súťaži prenajímame nebytové priestory v Strednej odbornej škole služieb, Košická 20, Prešov o výmere 18,53 m². Bližšie informácie na stránke www.po-kraj.sk

PREDAJ

/1900260/ Predám železný plot (dĺžka 16,5 m) vrátane bráničky a dvojkrídlovej brány na vozidlo. T. č. 0905 858 759

/1900263/ Predám staré knihy, známky, staré bankovky, podnikové odznaky, pohľadnice veľkonočné a vianočné. Kontakt: 0951 243 116

REALITY

/1900266/ Odstúpim realitnú kanceláriu s dlhoročným pôsobením v Prešove, sídlo v budove Geodézie. Mobil: 0907 470 682

ZAMESTNANIE

/1900267/ Hľadám kachliara. Kontakt: 0908 300 011

www.povecernik.sk

**REŠTAURÁCIA OBEGNÝ DOM**

U SUSEDA

TRÉNUJ V NAJÚSPEŠNEJŠOM KLUBE**ŠK GE-BAEK PREŠOV**

TAEKWON - DO ITF

Mukačevské 59, Prešov

0908 090 660, 0917 695 670



Skupina „A“ - skupina pokročilých od 4 - ho kupu
Skupina „B“ - skupina pokročilých do 4 - ho kupu
Skupina „C“ - skupina nováčikov + začiatčníci
(vek. kategória od 6 rokov)

Po: 16:00 - 17:00 B
17:00 - 18:00 C
18:00 - 19:30 D

Ut: 17:00 - 18:00 B
18:00 - 19:30 A

St: 17:00 - 18:00 C
18:00 - 19:30 A

Št: 17:00 - 18:30 B
18:30 - 19:30 A

Pi: 17:00 - 18:30 B
Sparing B, A

18:30 - 19:30 A
Rodičia

www.gebaek.sk

KUPÓN**SÚŤAŽ****FARMÁRSKE TRHY**

Farmárske trhy sa stali už súčasťou nášho mesta. Užite si ich atmosféru aj vy. Okrem kvalitných výrobkov vás v dňoch od 9. októbra do 11. októbra čaká aj zaujímavý program, súčasťou ktorého bude bohatá tombola. Zúčastnite sa jej aj vy. Vhodte tento tombolový lístok s vaším menom najneskôr do piatku, 11. októbra do 15-tej hodiny do žrebovacej urny, ktorú nájdete v stánku číslo osem a ste v hre. Losovanie sa uskutoční 11. októbra o 17:45 hodine na námestí. Nezabudnite, Farmárske trhy začínajú už 9. októbra.

Meno:

CHLIEB S MASLOM

„Som slobodný!“ - to je ústredné zvolanie v divadelnej hre o trochu mužoch, ktorí hľadajú zmysel partnerských vzťahov a ako v nich zotrvať. „Najlepšie by bolo, keby muži

a ženy žili zvlášť a navštevovali by sa len občasne, za odmenu...“ Herci Juraj Loj, Branislav Deák, Martin Mňahončák a Dominika Žiaranová vtiahnu publikum do sveta mužských dilém, kedy sa na misky váš kladú sloboda i beznádej na jednej strane a lákavý svet lásky na druhej. Treba počítať so všetkým... aj s tým dobrým... a aj s hrozbou, že skončíte o chlebe s maslom...

KOMÉDIA * CHLIEB S MASLOM

nedeľa 13. októbra 2019 * PKO Čierny Orol, Prešov

Martin MŇAHONČÁK, Juraj LOJ,

Dominika ŽIARANOVÁ, Braňo DEÁK



Žeby sa naozaj ženy k mužom nehodili? Môžete to zistiť spolu s hercami, ak vystrihnete dnes uverejnený kupón a zašlete nám ho do redakcie na Jarkovú 2 do stredy 9. októbra. Vo štvrtok sa dozviete mená 6-tich šťastných výhercov, ktorí získajú po dve vstupenky. Skúste šťastie, pretože len ten kto nehrá, nič nevyhrá.

KOMÉDIA * CHLIEB S MASLOM

nedeľa 13. októbra 2019 * PKO Čierny Orol, Prešov

KUPÓN

ZAÚJÍMAVOSTI



Zásoby hélia na Zemi sa minú do 25 rokov. Odhaduje sa, že klasický balón s héliom bude stáť 100 dolárov za kus.

- Kvôli stredovej polohe Paragvaju v Južnej Amerike je niekedy táto krajina zmieňovaná ako Corazón de Sudamérica, čo v preklade znamená Srdce Južnej Ameriky.
- Vo veku 10 rokov bol faraón Ramesses II. alebo Ramzes Veľký veliteľom armády a mal vlastný hárem.
- Ľudia v Británii, ktorí sa prebudia uprostred noci, to zvyknú urobiť v čase 3:44. V tomto čase sa väčšinou prebúdzajú Briti, ktorí trpia spánkovou depriváciou. Z tejto deprivácie

následne dochádza k vzniku nočných mór.

- U ľudí, ktorí pravidelne masturbujú je pravdepodobnejšie, že budú v práci manažérmi. Zistil to výskum tohto roku.
- V Aplikácii Whatsapp je každý deň spracovaných 64 miliárd správ.
- V roku 1859 priviezli do Austrálie 24 zajacov. Za 10 rokov sa ich počet zvýšil na viac než 2 milióny.
- Niektorí preživší holokaustu zomreli na predávkovanie čoko-



Dendrocnide moroides je rastlina v Austrálii, ktorej ak sa dotknete, tak vás môže zabiť.

- ládou a cukríkmi počas prvých týždňov na slobode.
- Pôrod vám môže „privodiť“ orgazmus. Uvoľňovanie niektorých hormónov môže „vnieť“ niektoré ženy až do extázy.
- Bojové mravce sa niekedy postarajú o svojich zranených spolubojovníkov tak, že ich odnesú do hniezda a nenechajú ich umrieť.
- Z Osvienčimu uniklo úspešne len 144 ľudí.
- Tom Cruise sa rozišiel so svojimi manželkami, keď mali 33 rokov.
- Vojna v Afganistane je najdlhšou vojnou v histórii USA. Vojna trvá od 7. 10. 2001.
- Zemiaky boli v 2. svetovej vojne používané ako zbrane.
- Počas svojho života Bill Gates daroval 28 miliárd dolárov. Pomohol tak zachrániť 6 miliónov ľudských životov.
- Slony nemajú radi arašidy. Je to len ďalší z mýtov ako napríklad mýtus o tom, že svoj chobot používajú na pitie vody, ale aj to, že sú jedinými cicavcami, ktoré nedokážu skákať.

Zdroj: www



PREŠOV REAL s.r.o.
SPRÁVCA NEBYTOVÝCH PRIESTOROV
MESTA PREŠOV

PREŠOV REAL S.R.O.

Správa a údržba nebytových priestorov, bytov, parkovísk a ďalších nehnuteľností patriacich do majetku mesta Prešov

Aj pre vás je rok 2019 rokom nových výziev? Plánujete si zriadiť kanceláriu, novú prevádzku, reštauráciu či kaviarňičku? Sme tu pre vás, aby ste si vybrali z ponuky voľných priestorov či už v centre mesta, alebo v iných častiach mesta.

NÁŠ TIP

Reimanova 4

I. NP - 66,22 m² - 70,-€/m²/rok/rok
III. NP - 45,32 m² - 50,-€/m²/rok/rok



Reimanova 4

Bližšie informácie t. č.: 0918 847 993

WWW.PRESOVREAL.SK

Prešovský večerník, prvé súkromné noviny na Slovensku – založené v roku 1990. Vydáva PRIVATPRESS, s. r. o., Jarková 2, 080 01 Prešov, IČO: 31724434. Vychádza denne, okrem soboty a nedele. **ŠÉFREDAKTORKA:** RNDr. Adriana Šmihulová. **REDAKTORI:** tel.: 0917946402, mail: spravodajstvo@povecernik.sk. **SPORT:** tel.: 0917946402, mail: sport@povecernik.sk. **GRAFIKA:** tel.: 0917946402, mail: grafika@povecernik.sk. **WEB:** www.povecernik.sk. **INZERCIA:** tel.: 0917946402, mail: inzercia@povecernik.sk. **PRÍJEM INZERCIE:** v redakcii - Jarková 2, v predajni Kancelárske potreby - Hlavná 137 (Evanjelické kolégium). **TLAČ:** Privatpress, s. r. o. **EVIDENČNÉ ČÍSLO:** 247/08. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Uverejňujeme aj názory a stanoviská, s ktorými redakcia nemusí súhlasiť. **ISSN: 13364030.** © Privatpress, s. r. o. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení vydavateľom vyhradujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos článkov, ako aj na verejnú rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.

Streda 9. 10.



13°C 7°C

Štvrtok 10. 10.



17°C 3°C

Piatok 11. 10.



17°C 5°C

(jm) – Nevyšlo to ani na desiaty pokus. Futbalistov ŠK ŠM Dulova Ves nezaštil ani ich ďalší súper v siedmej lige Oblastného futbalového zväzu Prešov. V Záborskom vyhrali 4:1, po polčase 1:1. Za víťazný tím skórovali Anton Petrovčík dvakrát, Peter Jačišin a Dušan Kozák. Za domácich iba Pavol Kakaščík.

CEZ PRESTÁVKU TO VYZERALO NÁDEJNE...



Obrovská radosť hráčov „Gulvasa.“



Na zápas prvých dvoch mužstiev sa celý týždeň pripravoval aj Jozef Varga. Pre každé z nich vyhotovil drevenú plaketu a nezabudol ani na Prešovský večerník.

„Museli by mať veľmi slabý deň, aby ich niekto porazil. Disponujú kvalitou, majú rozdielových hráčov so skúsenosťami na každom poste,“ uviedol na adresu hostí domáci tréner Jozef Renčko. Aj on, uvedomujúc si, že každý zápas sa začína od nerozhodného stavu 0:0, ako zdôraznil, snažil sa svojich zverencov pred úvodným výkopom maximálne vyburcovať. Tí, hoci umožnili „Gulvasu“ ísť do vedenia, dokázali vyrovnáť a držať skóre 1:1 až do 66. minúty. „Priznám sa, v prestávke som sa neubránil predstave, že by sme mohli ako prví obrať suveréna súťaže o bod, v lepšom prípade o tri. Hrali sme maximálne zodpovedne v defenzíve a vytrážili do nebezpečných protiútokov. Boli časové úseky, keby sme mali herne navrch, no zároveň smolu v koncovke a vtedy vám prevaha nie je nič platná.“ J. Renčkovi sa nakoniec malý sen o veľkom víťazstve ne-

naplnil, akou takou náplastou mu boli slová niektorých hráčov z tábora hostí, s ktorými sa osobne pozná. „Vraj už dávno nehrali ligový zápas, v ktorom boli nútení párkrát radšej odkopnúť

Aspoň bod si podľa nášho spoluobedníka jeho zverenci zaslúžili. Akou známku by ohodnotil strážcov pravidiel? „Penalta bola veľmi prísna. Niektoré verdikty veľmi diskutabilné. Dulova Ves nepotrebuje k tomu, aby vyhrala, pomoc rozhodcov. V niektorých momentoch to u nás tak bolo. Žiaľ, na škodu futbalu,“ dodal J. Renčko.

Foto: Viktor Zamborský

loptu do bezpečia. Popreháňali sme ich, ako už dávno nikto. To poteší, aspoň čiastočne...“



Radosť Pavla Kakaščíka po vyrovnaní.



Na 2:1 pre Dulovu Ves zvýšil jej kapitán Anton Petrovčík (uprostred).



Brankár Záborského Vladimír Sasák nemal proti Petrovi Jačišinovi šancu.

PREŠOVSKÝ KILOMETER

(nšč) - Už siedmy ročník Prešovského kilometra pripravuje ŠK Velodróž Prešov na cyklistickom štadióne Pod Kamennou baňou. Pre nepriaznivé počasie bolo podujatie presunuté na nedeľu 13. októbra. Do pretekov Prešovského kilometra sa môžu zapojiť predškólační, žiactvo, mládež, dospelí a seniori. Prezentácia na velodróme bude od 8.30 h do 10. h. Prvé kategórie odštartujú o 10.30 h.

DNES HÁDZANÁ A VOLEJBAL

(vz) - Priaznivci športu sa dnes musia rozhodnúť, kde pôjdu. Motorizovaní ak obeťujú začiatok hry pod vysokou sieťou tak môžu stihnúť extraligovú hádzanú a volejbal. Úradujúci majster

Tatran Prešov o 18. h v svojej hale privíta vicemajstra z Považskej Bystrice. O hodinu neskôr o 19. h sa na Sekčove v športovej hale L. Podjavorinskej stretnú volejbalisti Prešova a Zvolena.

NAKLADAČKA V ŽILINE

(vz) – Ani v treťom kole 1. basketbalovej ligy skupina Východ sa hráčom PU Prešov Iskra Svit B nedarilo. V Žiline dostali poriadnu nakladačku aj keď po prvej štvrtine to tak nevyzeralo.

„Žilincania na nás v obrane vybehli presingom po celom ihrisku. To sa im aj darilo. Žiaľ, tridsaťtri stratených lópt hovoriť za všetko. Boli sme nekoncentrovaní v obrane, nedokázali sme reagovať na súper a tomu padalo za hranicou troch bodov hádam všetko, čo vystrelil. V útoku sme sa nedokázali presadiť proti agresívnej a tvrdej obrane domácich. Potrebujeme rýchlo zabudnúť na tento duel a pripraviť sa na

domáci v sobotu o 10. h., v Iskra Arene, kde budeme hostiť Banskú Bystricu. Hádam nám trinásťka prinesie šťastie,“ skonštatoval šéf prešovského basketbalu Radovan Hrabčák.

BK Slávia Žilina B - PU Prešov Iskra Svit B 130:58 (30:20 48:13 28:9 25:16). Prešov: Ščavnický 16, Dratva 15, Harabín 11, Šterbák 8, Glodžák 5, Bendík 2, Ivan 1, Foľta 0, Schevchenko 0.

DVOJMÍLOVÝ BEH V PREŠOVE

(nšc) - Atletický klub TJ Slávia Prešovská univerzita usporiada vo štvrtok 10. októbra dvadsiaty tretí ročník Dvojmíľového behu. Obľúbené podujatie je súčasťou oblastnej bežeckej ligy 2019 Prešov/Sabinov. Zápoliť na ňom budú aj vyznávači Nordic Walkingu.

Zaujímavé bežecké súboje od kategórií dorastu po vitálnych seniorov sú umocnené parádnu atmosférou, povzbudzovaním, žičlivosťou. Najlepší v každej kategórii dostanú medaily, najrýchlejší muž a žena pohár.

Rekordérmí Dvojmíľového behu sú Jozef Bubeník (MŠK Kysucké Nové Mesto) časom 9:41 min - dosiahol ho v roku 2016 a Slávka Pavuková (Proč) časom 11:53 min z roku

2009. V minulom roku zvíťazili Radovan Tomeček (Fakulta športu PU) za čas 10:11 min a Zuzana Ilfovová (Maras team Prešov) za 12:39 min.

Prezentácia sa na atletickom štadióne Prešovskej univerzity na Ul. 17. novembra č. 13 začne o 16. h, štart je stanovený na 17.05 h. Kategórie: dorastenci, dorastanky, muži, veteráni (4 kategórie), ženy (3 kategórie), Nordic Walking muži, ženy.

STRIEBRO A BRONZ KRAJŇÁKOVEJ

(vz) - Prvú októbrovú sobotu sa pod končiarmi našich veľhôr uskutočnili IX. ročník plaveckých pretekov Pohár olympijských nádejí. Na štartovné bloky sa v šiestich kategóriách postavilo 298 plavcov zo sedemnástich klubov Poľska, Ukrajiny a Slovenska. PK Prešov reprezentovalo osem chlapcov a jedenásť dievčat.

Medzi najstaršími žiačkami si dve medaile vyplávala Kristína Krajňáková (2006). Striebro získala na dvestometrovej trati voľným spôsobom časom 2:22,82 min. a bronz tiež na

dvojstovke v polohových pretekoch 2:42,84 min. Stupeň pre víťazov jej ušiel na stovkových tratiach znak a motýlik, kde bola štvrtá a na 100 m voľný spôsob piata.

Stela Dučaiová bola medzi najmladšími žiačkami štvrtá na 100 m prsia a šiesta na polovičnej trati. „V celkovom hodnotení sme ako družstvo obsadili jedenáste miesto. Medzi jednotlivcami patrilo Kristíne Krajňákovej (na snímke) v každej kategórii, kde štartovala, tretie miesto. Pred ňou skončili len plavkyne Ukrajiny,“ povedala nám trénerka PK Prešov Milada Leščáková.



FUTBALOVÝ VÍKEND MLÁDEŽE

SFZ

II. liga SD U19 Východ, 9. kolo: Pohronie Žiar nad Hronom/Dolná Ždaňa - 1. FC Tatran Prešov 1:0, Sp. Nová Ves - Lipany 1:1, II. liga MD U17 Východ, 9. kolo: Pohronie Žiar nad Hronom/Dolná Ždaňa - 1. FC Tatran Prešov 3:2, Sp. N. Ves - Lipany 1:4, I. liga SŽ U15 Východ, 6. kolo: 1. FC Tatran Prešov - Humenné 4:0, I. liga SŽ U14 Východ, 6. kolo - 5. 10., 12. h: 1. FC Tatran Prešov - Humenné 7:0 I. liga MŽ U13 Východ, 6. kolo: Humenné - 1. FC Tatran Prešov 1:4, I. liga MŽ U12 Východ, 6. kolo: Humenné - 1. FC Tatran Prešov 5:11

VsFZ

III. liga SD U19 Východ, 12. kolo: Sabinov - Trebišov 0:2, Kežmarok - Ľubotice 4:1, IV. liga SD U19 Šarišská, 10. kolo: Župčany - N. Ľubov-

ňa 4:2, Plavnica - Fintice 6:0, Pušovce - Čirč (9.11.), Hermanovce - Chmiňany (16.10.), Chmin. N. Ves - Široké 6:0, SAFI Prešov - Demjata 8:0, Uzovce - FAMT Prešov 2:1, III. liga MD U17 Východ, 12. kolo: Sabinov - Trebišov 1:5, Kežmarok - Ľubotice 1:1, II. liga SŽ U15 Východ sk. B, 7. kolo: Medzilaborce - FAMT Prešov 2:2, V. Šariš - Kračúnovce 7:5, SAFI Prešov - Široké 4:0, Svidník - Ľubotice 1:4, Pušovce - Sabinov 0:0, II. liga MŽ U13 Východ sk. B, 7. kolo: Medzilaborce - FAMT Prešov 2:1, V. Šariš - Kračúnovce 7:1, SAFI Prešov - Široké 6:0, Svidník - Ľubotice 0:3, Pušovce - Sabinov 2:2.

ObFZ Prešov

V. liga SD U19, 8. kolo: M. Šariš - Peč. N. Ves 3:1, Ražňany - Kamenica 4:5, V. Šariš - Rožkovany 4:2, Ruská N. Ves - Dubovica 0:5, Hrab-

kov - Brezovica 1:2, VI. liga SD U19, 8. kolo: Kokošovce - Š. Michaľany 20:0, Terňa - Kendice 9:2, Kapušany - RN Žehňa 6:0, Medzany - Záhradné 10:0, Š. Dravce - Drienov 2:4, VII. liga SD U19, 7. kolo: Uz. Šalgov - Gregorovce 8:2, Lemešany - Š. Sokolovce 4:1, III. liga SŽ U15, 10. kolo: Kojatice - Dulova Ves 6:0, Ostrovany - Jarovnice 4:7, Brezovica - Chmin. N. Ves 7:1, M. Šariš - Š. Michaľany 7:0, Terňa - Peč. N. Ves 1:0 Kamenica - Gregorovce 11:0, IV. A liga SŽ U15, 7. kolo: Lemešany - Žehňa 3:1, Záhradné - Kapušany 0:0, Víťaz - Medzany 1:8, V. Šebastová - Žipov 2:1, IV. B liga, SŽ U15, 8. kolo: Rožkovany - Dubovica 4:3, Jakubovany - Krivany 0:20, Poloma - Brezovička 5:1, Torysa - Š. Dravce 0:7, V. liga SŽ U15, 8. kolo: Chmeľov - Fričovce 0:9, Ľubotice B - Kendice 5:0, Tulčík - Sedlice 0:2, Ruská N. Ves - Svinia 2:0.

KARMEN

ul. Zemplínska 1/A
Prešov-SEKČOV

CASH & CARRY

Uvedené ceny platia od 07.10.2019 - 10.10.2019

Veľkoobchodná predajňa Cash&Carry na sídl.Sekčov ponúka za veľkoobchodnú cenu

BOŠÁČKA SLIVOVICA 52% 0,7l

vybrané druhy

VÍNO NITRA 1 l

vybrané druhy

BOROVÍČKA BOREC 38% 0,7l

vybrané druhy



SUPER
CENA

1279

1l = 18,27€



SUPER
CENA

569

1l = 8,13€



SUPER
CENA

219

1l = 21,90€

ŠARIŠ 12% 0,5l

vybrané druhy



SUPER
CENA

060

1l = 1,20€

DELÍ 35g

vybrané druhy



SUPER
CENA

025

13%

KOFOLA 2l

vybrané druhy



SUPER
CENA

069

1l = 0,33€

Otváracie hodiny:

PO - 50 - 07:00 - 19:00

NE - 08:00 - 19:00

UVEDENÉ CENY SÚ VRÁTANE DPH

ponuka sortimentu je dostupná do vyčerpania skladových zásob

ilustrácie foto

POTRAVINY

Uvedené ceny platia od 07.10.2019 - 13.10.2019

Aktuálna ponuka maloobchodných predajní CBA - KARMEN

VODKA HANÁČKA 37,5% 0,7l

vybrané druhy



SUPER
CENA

569

1l = 8,13€

RELAX 100% 0,33l

vybrané druhy



SUPER
CENA

055

1l = 1,67€

VÍNO NÁŠ SAD 0,75l

vybrané druhy



SUPER
CENA

239

1l = 3,19€

PEPSI 1,5l



SUPER
CENA

089

1l = 0,59€

**MÁJKA 190g
SVAČINKA 190g
PALI 190g**



SUPER
CENA

069

1kg = 3,63€

OLEJ HELIOL EXTRA 1l



SUPER
CENA

129

karmen@karmen.sk

ilustrácie foto

www.karmen.sk

ponuka sortimentu je dostupná do vyčerpania skladových zásob